

CAMELIA-TEODORA BUNEA

Oamenii vin pe lume căzând...

Deschizând volumul de debut al Teodoriei Coman* (n. 1976, Sibiu) înțelegi de la primele pagini faptul că poeta n-a grăbit deloc procesul scrierii sau publicării acestuia, ea găsind formula unui doza perfect – limbaj și tonalitate. Poezia ei te invită să pășești în lumea *cârțiței de mansardă*, un teritoriu (inițial) necunoscut cu care te familiarizezi gradual – ca într-o galerie subterană, ajungi să empatizezi cu un *eu* sincer și predispus la confesiune – „în casa cu acoperiș înclinat/ nu voi lipi tapete și nici tavanuri false/ de care va trebui să mă descotorosesc/ la un moment dat/ ca de pansamentele murdare/ smulse dintr-o singură mișcare.// toate cotloanele vor fi la vedere [...]” (p. 8) – într-o mișcare spiralată dinspre exterior spre interior. Vorbim însă despre o nevoie acută de sinceritate, procesul *deconstrucției eului* fiind dus până la ultimele straturi ale conștiinței.

Prima parte a volumului, format dintr-un grupaj de nouă poezii scurte, îi prezintă cititorului locația; accentul cade mai întâi pe *descrierea mansardei*, punctul unde ia naștere aceasta *istorie personală* ce urmează să fie explorată. Tocmai pentru că se construiește în jurul unei senzații constante de clausturare, *mansarda* devine reprezentativă atât pentru spațiul domestic, cotidian, ea împrumutând exasperarea obiectuală a *lumii de afară*, cât și pentru simbolistica refugiului – „distanța mea de lume e bine măsurată [...]” (p.7). Totul se întâmplă pe straturi – de lume, de piele: mansarda e clausturantă, corpul e o temniță; există deci un joc constant al apropierii și distanțării – de propria corporalitate obsedantă, dar și de mediu. Astfel, exercițiul de *insolitare*, de universalizare a eului (sau de *anonimizare*, cum l-a numit Rita Chirian) este vizibil și se construiește ca o caracteristică a întregului volum.

Doza de biografism este diluată de aceeași puternică tendință a deconstrucției sinelui – *istoria personală* este schițată în tușe grosolane, groteste. Confesiunea nu este deci una blândă, poezia Teodoriei Coman operând cu imagini tăioase, pătrunzătoare, dure – „în loc de brățări, să purtăm fără teamă/ garouri” (p.48) sau „înainte să ies din casă, îmi potrivesc cureaua genții/ pe bust, în diagonală/ o linie trasată/ de la stânga la dreapta/ peste o greșală/ în zilele rele, îmi vine ca o panglică/ petrecută pe colțul fotografiei/ unuia abia decedat” (p.9) – care demonstrează încă o dată puterea de sugestie, dar și violența imaginilor create.

Interiorizate, versurile prind contur într-un limbaj care nu epatează, dar care este mereu (auto)ironic: „folosesc cuvinte cu greutate moderată/ le pun pe cântar fără haine, ornamente/ fără echipamente de protecție” (p. 13). Autodisecția eului nu se face nici ea cu mânuși – „nu vreau minuni./ e o minune chiar și numai carnea asta/ care stă prinsă fără clești de rufe/ pe mine” (p. 80) – anxietatea și gesturile compulsive ies imediat la suprafață/ „pot provoca pe loc o hemora-

gie/ îmi tai urechea ca Van Gogh/ dacă trebuie/ până ce simt că mă mătură/ fluxul” (p.46). La fel și *concluziile* dure despre absurditatea vieții: „oamenii vin pe lume căzând/ cu capul poziționat nesăbuit/ înainte/ cu dorința ascunsă a izbirii de zid” (p. 40).

Interesant este însă nu faptul că toată această suferință este de fapt asumată, ci ideea că se creează senzația unui orgoliu al superiorității celui care suferă (sau poate provoca suferința); deși recunoaștem de la început caracterul retractil al eului, rănilor cauzate de *Viață* sunt expuse cu zâmbetul victorios al celui ce a acceptat *inumanul, teribilul, durerea*: „am iubit dintotdeauna oamenii scheletici/ toată osatura de dedesubt la vedere/ ca un început de muniț/ gata să li se încrețească prin piele/ au cazna promisă și acea răbdare/ a lucrurilor ieșite cu greu/ la suprafață/ supraviețuitoare ale unui potop/ al cărui nume poate să fie/ doar carne// unde ești tu, omule scheletic/ slăbit până aproape de sânge?/ cât de puțin ți-ră rămas/ din intervalul precar al pielii// acest ultim front/ între tine și lume// unde te-aș putea găsi/ să te ating, să las o îmbrățișare/ ca pe un fular de carne” (p.78).

În mijlocul acestui haos însă, *mansarda* mai oferă încă momente de intimitate – „nu-ți cer nimic în plus peste ceea ce ai/ poate doar un sânge ceva mai vâscos/ care ți se va îngroșa în vene [...]” (p.17) – dar niciodată de echilibru sau de siguranță – „mă așez în cadă și dau drumul la robinet;/ o să aștept cu genunchii la bărbie până ce apa o să mă cuprindă și o să mă îmbrace, atentă să nu se tulbure, până la gât./ lumina cade prin geam, pe mâini, doar atât, cât să mă înmănușeze./ înecul e atunci când te învești complet, până la creștet, până la capăt./ plămâni înfolfiți matern cu apă, ca niște gemeni/ înainte de culcare” (p.30). Iubirea devine sentimentul ce poate fi privit din afară, cu oarecare obiectivism, relația dintre *eu și trup* primind focalizări diferite; ca și în restul volumului, *senzorialul* câștigă: „să ne coborâm unul la nivelul celui alt/ să ne culcăm trupurile astea împiedicate/ și obosite/ pe șinele venelor/ dintr-o acută prezumpție de nevinovăție [...]” (p.35).

Finalul include o imagine apocaliptică: „[...] lumea, proaspăt rasă de pe fața pământului/ va sufla peste rană/ ca după o ultimă epilare” (p.83).

Chiar dacă aceste ultime versuri ale volumului duc cu gândul la *unul dintre posibilele sfârșituri*, adevărul e că publicul cititor așteaptă cu nerăbdare și alte poezii ale Teodoriei Coman care se pare că s-a împus deja ca o voce cu un puternic ecou în poezie. Drumul ei poetic (*și poate nu numai*) merită urmărit.

* Teodora Coman, *Cârțița de mansardă*, Casa de Editură Max Blecher, București, 2012